

Letno srečanje članov ZB podjetja

Preteklo soboto, 21. februarja zvečer, so imeli člani ZB svoj letni občni zbor in nato tudi družabni večer. Le-ta se je ob spremstvu partizanske harmonike in kitare zavlekel v veselem razpoloženju v pozne ure. Borci so obujali spomine na delo v preteklem letu in na čase pred petindvajsetimi leti. Dosedanji predsednik odbora ak-

tiva ZB je podal poročilo, v katerem je zajel politično stanje, odnose in nasprotja v svetu. Poudaril je politično vlogo, ki jo mora imeti ZB kot politična organizacija. Iz poročila smo izvedeli, da je Sava v zadnjih osmih oz. devetih letih za stanovanja članov ZB namenila več kot 40 milijonov SD kreditov. V tem obdobju pa je tovarna dodelila 78 stanovanj članom ZB Sava. Nerešeni so še trije primeri (imajo premajhno in neustrezno stanovanje). Ti trije primeri bodo rešeni še letos.

Člani ZB Vrhniko so opozorili, da je vez med njimi in aktivom matične tovarne preslaba. Preteklo leto so bila vsa sredstva, predvidena v letnem načrtu za delo aktiva ZB, porabljena za zdravljenje v klimatskih zdraviliščih in toplicah tistih borcev, ki so bili iz zdravstvenih razlogov nujno potrebni. Za to je bilo porabljenih preko milijon SD.

Letos bodo borci sodelovali v vseh akcijah, ki bodo organizirane ob 25-letnici osvoboditve naše domovine, in v akcijah, ki jih bo organiziral sindikat ter druge družbeno politične organizacije podjetja. Novi odbor je zadolžen, da organizira izlet borcev, povezan z obiskom zamejskih borcev na Koroškem.

Za bralce Save bo gotovo zanimiv podatek, da v naših štirih obratih dela 180 članov ZB.

V drugem delu občnega zbora je sodeloval tudi pevski oktet podjetja. Družabni večer je potekel v tovariškem razpoloženju.

Borci so izvolili tudi nov odbor aktiva, ki šteje 11 članov, in sicer: Mirko Bedekovič, Lazar Bonin, Janez Dolinšek, Dušan Feldin, Tone Kavčič, Vinko Kepic, Vili Klepac, Pepca Malavašič, Erna Mladenovič, Iso Fejzić in Janez Globočnik.

VINKO KEPIC

Družabni večer je potekal v tovariškem razpoloženju.

Vsem članicam
kolektiva
ob 8. marcu
naše iskrene čestitke!

Sodelavci

O statutu

ZACENJA SE
OBDOBJE POSLOVANJA
PO NOVEM STATUTU
(nadaljevanje)

Več razlogov je bilo, zaradi katerih smo po dveh desetletjih razvoja samoupravljanja dobili tako zelo pomembne ustavne in zakonske spremembe. Med temi je brez dvoma spoznanje, da zaradi togosti zakonskih predpisov in poenostavljenega tolmačenja njihove vsebine v več primerih samoupravljanje ni pokazalo dovolj učinkovitosti v pogledu solidne poslovnosti in urejenih medsebojnih odnosov v samoupravnih delovnih organizacijah. Takšno poenostavljeno tolmačenje in neustrezno praktično uporabljanje zakonskih predpisov v izgrajevanju samoupravne organizacije podjetij je vodilo do stanja, da se je samoupravljanje — tako po vsebini, oblikah in odnosih — uresničevalo le v podjetju kot celoti. V tako pojmovanem in organiziranem samoupravljanju so prevladovali posredne oblike samoupravljanja, kot so delavski svet, upravni odbor in direktor podjetja. Najbrže ni potrebno dalje dokazovanje, da učinkovitega samoupravljanja ne predstavlja le »funkcija odločanja« o poslovnih in kadrovnih zadevah v organih

upravljanja, niti ne po enotnem modelu izvoljen upravni odbor (tako v pekarni z 80 delavci kot v železarni s 6000 delavci), ki naj sprejema družbeno najprimernejše operativne odločitve za realizacijo planiranih oz. optimalnih poslovnih ciljev. Slabo poslovanje, neurejeni samoupravni odnosi, razne konfliktna situacije in drugo so bile posledice, ki so resno opozorile na bodoče organiziranje samoupravnega dela oz. na potrebno poglobljanje in razširjanje samoupravljanja v delovnih organizacijah.

Zaradi tega je v ustavnem amandmaju in v usklajenih zakonskih predpisih na prvem mestu določilo, da delavci uresničujejo samoupravljanje v podjetju kot celoti in v organizacijah združenega dela znotraj njih. Uresničitev samoupravljanja naj se torej doseže na poti organiziranja delavcev v ustrezne delovne skupnosti, v katerih nosijo osebno odgovornost za delovne zadolžitve in imajo pravico, da v določenem obsegu samostojno gospodarijo oz. upravljajo s svojim delom in s poslovnimi zadevami, ki so skupni vsem delavcem podjetja. V našem podjetju smo postavili prve temelje in izdelali novi projekt organizacije podjetja, ki ustreza konceptu organiziranja samoupravnega dela, že pred več leti, predpisali pa

tudi že z drugim statutom v letu 1966.

To koncepcijo v tretjem statutu še dopolnjujemo in zaokrožujemo v organizacijskem družbeno ekonomskem in samoupravnem pogledu. Vsaka organizacija združenega dela, ki jo že od prej nazivamo tudi kot delovno enoto, predstavlja v pogledu dela organizacijski del, v poslovnem smislu pa določen kompleks gospodarjenja; delavnost, gospodarnost in samoupravnost vseh kompleksov, ki tvorijo celovitost podjetja, zagotavljajo šele poslovno uspešnost vsakega dela posebej in podjetja kot celote.

Takšen položaj delovnih enot v organizacijski in samoupravni strukturi podjetja je odločilnega pomena za racionalno gospodarjenje in zagotavljanje planiranega dohodka podjetja. Gospodarnosti in uspešnosti pa ne zagotavljajo statutarji in drugi predpisi sami po sebi, ampak delavci — njihovi uresničevalci in ustvarjalci. Zato je položaj delavca v združenem delu najprej določen in opredeljen že v prvem važnejšem poglavju statuta. Statut določa, da se le-ta določa z ustreznim organiziranjem dela, predpisovanjem delovnih dolžnosti in odgovornosti, z delitvijo osebnih dohodkov in drugem. Glavne značilnosti in posebnosti teh določil po spremenjenih zakonih pa bomo pojasnjevali prihodnjič.

STEFAN MARCIJAN

Obisk iz Italije

13. februarja se je mudila v naši tovarni šestčlanska delegacija združenja katoliških delavcev Italije. Spremljala pa sta jih tov. Branko Babič, predsednik komisije za mednarodne odnose pri RSS, in tov. Franc Polak, tajnik komisije za samoupravljanje pri RSS.

Delegacijo je v imenu tovarne Sava pozdravil predsednik sindikalne organizacije tov. Blaž Studen.

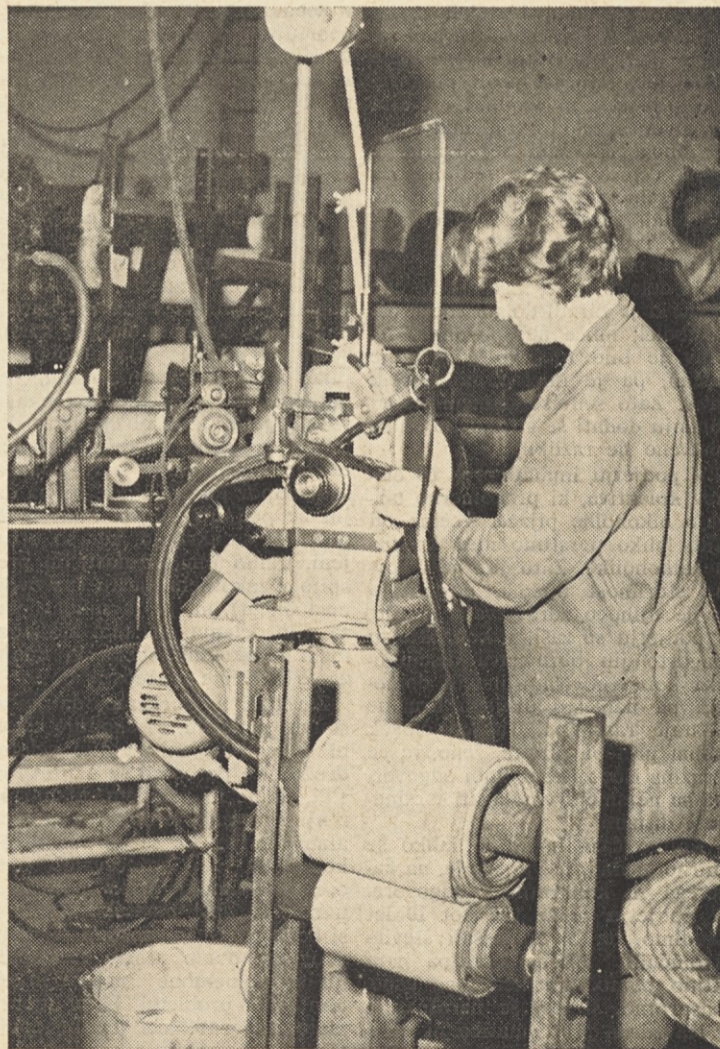
Člani delegacije iz sosednje Italije so se zanimali predvsem za delo samoupravnih organov, za njihovo vlogo v proizvodnji in odnosu delavcev do sklepov teh organov. Prav tako je bila predmet njihovega zanimanja vloga sindikatov v našem družbenem sistemu. Gostje so postavili vrsto vprašanj, saj so bili že pred prihodom k nam seznanjeni, da je Sava eno izmed podjetij, kjer je samoupravljanje zelo dobro organizirano, kar ima za posledico tudi dobre poslovne uspehe. Pogovori so trajali 4 ure. Po končanem razgovoru so gostje zadovoljni odšli še na ogled tovarne.

»Takah odkritih srečanj si še želimo,« so pred slovesom dejali člani delegacije.

JANEZ JEREB

Gostje iz Italije v naši sejni sobi

V Savi je od vseh zaposlenih več kot tretjina žensk

Občni zbor gasilcev

14. februarja 1970 je gasilsko društvo našega podjetja polagalo obračun svojega dela za preteklo leto. Udeležba na občnem zboru je bila zelo dobra. Dnevni red je bil precej obširen, saj so podali svoja poročila predsednik društva, tajnik, blagajnik, poveljniki obratov I, II, III in IV ter varnostni inženir. Poročila so obsegala vsa področja gasilske dejavnosti v preteklem letu.

Predsednik gasilskega društva Marjan Čeferin je dejal:

»Minilo je leto dni, odkar smo na tem mestu polagali račune o našem delu. Danes smo ponovno tukaj, da pregledamo delo od zadnjega občnega zbora do danes.

Smo gasilci in zavedamo se naše naloge, da pomagamo potrebnim, zato je tembolj pomembno, da res kritično in nepristransko ocenimo naše delo, da bi bili v akciji kos nalogam, ki jih moramo izvršiti.

V našem društvu smo se v preteklem obdobju skušali čim bolj približati realnim pogojem za uspešno izvrševanje nalog, ki jih pred gasilstvo postavlja družba, v kateri živimo. Zavedamo se, da nam je zaupana velika dolžnost, da branimo lastno imovino, ki nam je neobhodno potrebna za jutrišnji dan. Letos v Savi proslavljam 20-letnico samoupravljanja in dolžan sem se zahvaliti samoupravnim organom za vsestransko pomoč in razumevanje do gasilstva.

V preteklem letu smo imeli 24 začetih požarov, ki pa so bili takoj pogašeni. To je dokaz, da so člani našega društva, kakor tudi ostali člani kolektiva pravilno poučeni o gašenju požara. Mislim, da je s tem vsaj delno poplačan trud, ki ga vlagamo v protipožarno varnost, saj je bilo opravljenih 1.674 prostovoljnih ur za razna dela v organizaciji.

Udeležili smo se tudi krvodajalske akcije, ki je dobro uspela. Naj se zahvalim vsem, ki so se odzvali vabilu. Upam, da nas bo prihodnje spet toliko kot preteklo leto, ali pa morda še več.

V letu 1969 smo proslavljali 100-letnico gasilstva na Slovenskem. Naše društvo se je častno vključilo v proslavo: udeležili smo se proslave v Metliki, kjer se je prvič pred 100 leti organiziralo slovensko ljudstvo proti požaru. Manifestacija je v celoti uspela in pokazala, da ima gasilstvo v našem življenju pomembno vlogo. V okviru teh proslav in nastopov je naše podjetje prevzelo pokroviteljstvo nad tekmovanjem gasilcev industrijskih društev, kjer so sodelovala gasilska društva kemične, usnjarske, gumarske in živilske stroke.

Na tekmovanje smo povabili 36 društev, od katerih se je tekmovanja udeležilo samo sedem. Z udeležbo tekmovalnih enot nismo bili zadovoljni, ker je znano, da so gasilske enote kemične industrije močne oz. najmočnejše. Vsa pohvala tistim, ki so se tekmovanja udeležili, o ostalih pa — ki niso prišli — lahko menimo, da niso zainteresirani za take nastope, oz. je pripravljenost operativnih članov popustila in verjetno niso dovolj izurjeni. Naj omenim, da je v močni konkurenci naša desetina zasedla odlično drugo mesto. Posebno zahvalo smo na našem občnem zboru dolžni reči občinski gasilski zvezi za vsestransko pomoč pri naših sekcijah. Rad bi se zahvalil tov. Jožetu Kastelicu, tov. Francu Košnjeku in tov. Lukežu, ki so veliko svojega prostega časa prostovoljno žrtvovali za izvežbanost naše desetine.

Udeležili smo se akcij za prodajo gasilskih srečk, gasilskega dinarja in gasilske značke.

Omenim naj tudi, da nas letos čaka velik praznik: proslavljali bomo 40-letnico delovanja našega društva. Upam, da bomo tudi ta praznik dostojno proslavili in dokazali, kakšen napredek je doseglo naše društvo v tem času.

Lahko bi še našteval, če bi se spuščal v podrobnosti našega dela. Vseh vaj doma in zunaj ter proslav, ki smo se jih udeležili, je bilo veliko. Moram reči, da je bila udeležba vedno zadovoljiva. V našem društvu sta v preteklem letu dva člana napravila izpit za gasilske častnike. To sta tov. Pavel Vovk in tov. Jože Čebašek. Obema iskreno čestitamo!

Organiziranih je bilo tudi več predavanj za naše gasilce o gasilski opremi in njeni uporabi.

Po ostalih poročilih in razpravi so zbrani gasilci sprejeli več sklepov in izvolili novo vodstvo organizacije. O tem kdaj drugič.

Sestanki, sestanki, sestanki!!!

Razen na sejah delavskega sveta podjetja in upravnega odbora že permanentno razpravljamo o udeležbi na raznih sejah komisij in odborov — naj bo organov upravljanja ali družbeno političnih organizacij. Ne tako poredko se zgodijo, da na napovedani sestanek ne pride niti polovica vabljenih in ne tako poredko ta polovica čaka dva, tri vabljeni, da je zbor sploh sklepčen. Zakaj tako?

O tem bi se bilo treba lotiti širšega raziskovanja, vendar je dvojje, ki nedvoumno v veliki meri vpliva na udeležbo lahko povedati tudi brez raziskav: avtor tega sestavka je dobil v letu 1969 kar 95 vabil za sestanke, seminarje, predavanja ipd.

Sestanek na en dan in pol je najbrže preveč tudi za tiste, ki (morda) radi hodijo na sestanke, ki jim je (morda) to hobi in, ki o vsaki stvari lahko razpravljajo. Toda za veliko večino, ki v rednem delovnem času opravljamo svoje naloge, ko mnogi hodimo tudi na strokovna predavanja, pa postajajo brezštevni sestanki ovira, težava ali problem.

Z zagotovostjo trdim, da skoraj polovica sestankov ni dobro pripravljenih. Mnogokrat dobijo ude-

Delovno predsedstvo na zadnjem občnem zboru gasilcev. Dosedanji predsednik Marjan Čeferin (desno) je prebral poročilo o delu

Najzaslužnejšim za razvoj gasilstva v Savi so podelili diplome. Na sliki Martin Bajželj

Nepričakovano je bila udeležba na občnem zboru gasilcev odlična

Posnetek resda ni savski — pa vendar se da tudi kaj takega videti — recimo 15. v mesecu

Ali bomo še naprej podpirali pijance in lenuhe?

V eni od proizvodnih delovnih enot me je ustavil sodelavec in me takole nagovoril: »Strinjam se, da v podjetju rešujemo socialne probleme, sem pa proti podpiranju pijancev in lenuhov!« Najin razgovor s tem ni bil zaključen. V mnogočem sem se strinjal z njim, čeprav sva se zedinila, da to ni samo problem, ki bi ga lahko rešili znotraj delovne organizacije. Trditev je podkrepil s tem, da tudi na terenu podpirajo pijance in delomrzneže, medtem ko človeka, ki je zaradi dolgoletnega dela zbolel, nihče ne »povohas«. Čeprav je bilo njegovo govorjenje laično, pa je imel v mnogočem prav. Zato sem se namenil temu mnenju dodati še strokovno, ki se bistveno ne razlikuje.

V podjetju imamo prek 60 članov kolektiva, ki prekomerno uživajo alkoholne pijače. Večino od njih lahko uvrstimo med kronične alkoholike. Zato jim je delovna storilnost upadla, poslabšalo se je njihovo zdravstveno stanje, v podjetju so zašli v konflikte in pogosto jih obravnava disciplinska komisija. Na njihovih domovih pa namesto urejene družine obstaja razvalina. Takšen človek doma pretepa otroke, ženo, in če družina išče zaščito, dobi odgovor, da se ne smejo vmešavati v odnos v družini.

Koliko časa bomo to lahko še mirno gledali, je vprašanje, na katerega ni konkretnega odgovora. V podjetju se že več kot 10 let trudimo, da bi zmanjšali število kroničnih alkoholikov, pa nam kljub pomoči medicine ne uspe, nasprotno, število še narašča.

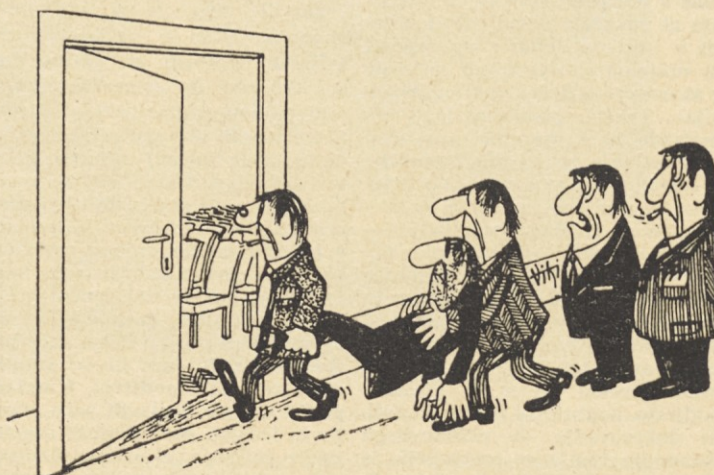
Navedena problematika ni pereča samo v Savi, ali samo v Jugoslaviji. To je problem civilizirane sveta. Toda kljub navidez-

nemu začaranemu krogu moramo v socialistični samoupravni družbeni ureditvi najti izhod iz te situacije. Pota izhoda so sicer že znana, vendar kot kaže, kljub resnosti problema samoupravna družba še ni začela ukrepati.

V našem podjetju bi bilo nujno spremeniti zakonodajo, ki je na tem področju površna in preveč popustljiva. Druga naloga pa čaka nas, samoupravljalce, zaposlene v delovnih organizacijah. Takoj bi morali začeti reševati to vprašanje in to v okviru samoupravnega sistema. Ta pa, kakor vemo, ne pozna pitja alkoholnih pijač med delovnim časom, ne dopušča, da bi delal eden namesto drugega ipd. Problem je za delovno organizacijo rešljiv le, če delovna skupina v njej pokaže svoj odpor do teh ljudi, ne pa da jih še podpira in jim nudi možnost, da se skrijejo, ker so utrujeni. Damo jim možnost, da prespijo v zakotnem mestu (na ovojnem blagu), mi pa iz solidarnosti za njih delamo. Pri tem ne izvzame strokovnih služb, ki imajo za to še večje možnosti.

Zavedati se moramo, da je to skupni problem, ki škoduje celotni delovni organizaciji in celotni družbi. Če pa bomo še naprej mislili, da je to problem, ki naj se z njim ukvarja le oddelek za socialno varstvo, pa se bo število alkoholikov še povečevalo, naši osebni dohodki bodo počasneje naraščali, naši medsebojni odnosi bodo slabši in začrtani razvojni program bomo težko uresničili. To so pomembne naloge in ob tem težki problemi, ki bi morali malo bolj zanimati družbenopolitične organizacije v podjetju in slehernega člana kolektiva.

BLAŽ STUDEN

»Samo njega čakajo...«

Naš razgovor

Rozalija Gajser

Med nami žive in delajo ljudje, marljivi, skromni in tihi, da jih skoraj ne opazimo, pa čeprav jih srečujemo vsak dan. Da, sploh se jih ne zavedamo.

Ste že pomislili kdaj na delo čistilke, ki ureja vaš delovni prostor potem, ko ste ga vi zapustili vsega nasmetenega, umazanega in razmetanega? Če je vaša pisarna ali delovni prostor lepo urejen, tega sploh ne opazite, če je pa le kaj narobe, vas to takoj vznemiri in moti in takrat se pojezite čez čistilko. Kajne, da je tako!?

ROZALIJO GAJSER, čistilko v avtopnevmatikarni sem dobila v oddelku v trenutku, ko je z omelom v roki spravljal na kup smeti in prah izpod strojev.

● Vi ste naša delavka z najdaljšim delovnim stažem kot čistilka. Bi povedala kaj za časopis?

»Oh, ne, zakaj pa ravno jaz. Saj sem vendar samo čistilka, saj nimam kaj povedati!«

● Zakaj pa ne? Naj enkrat spregovori tudi tisti, katerega plačo vedno primerjajo z najvišjo, potem pa govore, kolikorat višja naj bo od njene, sem jo zavrnila. Našli sva tih kotiček in potem se je Rozka razgovorila:

»V podjetju sem že 13 let in sem vseskozi čistilka. Pospravljala sem pisarne, laboratorij, skladišča, oddelke, pravzaprav vsepovsod po tovarni. Najhuje je bilo na začetku moje službe, ko sem še na roke prala sajaste delovne obleke 'ta črnih'.«

● Ste bili kdaj v delavskem svetu, upravnem odboru, v sindikatu ali kakšnem drugem organu upravljanja?

»Ne, nikoli. Nihče me ni nikoli predlagal, pa tudi veselja nimam do tega, saj imam toliko svojih skrbi. Sama sem s petimi otroki. Pred nekaj leti se mi je smrtno ponesrečil mož in tako sem zdaj sama za vse. Stiskamo se v kuhinji in sobici in v starem Standardovem stanovanju brez kleti.«

● Ste kdaj zaprosili za novo stanovanje?

»Seveda sem. 9 let že prosim, toda danes je tako; če nimaš nobe-nega, ki bi se potegnil zate, pa ni nič. Da bi pa stalno pritiskala na kljuko pisarn in jih tam nadlegovala, pa ne morem. Nisem tiste vrste človek, ki bi stalno sitnaril. Obljubljajo in obljublajo... Boli me, ko vidim, da se nekateri selijo iz boljšega stanovanja v še boljše in komfortnejše, si grade svoje hiše, jaz pa... Oh, kaj bi govorila! Zaslužim 80 do 90 starih tisočakov, no z otroškimi dodatkom nekaj več, potem si pa zamislite moje življenje s petimi otroki. Kuham najceneje, kar morem: krompir, zelje, repa, za nedeljo si včasih privoščimo piščanca, med tednom pa za 5.— din mesa. Lačni nismo.«

● Ste kdaj zaprosili za novo delovno mesto v oddelku? Tako bi verjetno več zaslužili in po tolikih letih čiščenja bi res že zaslužila boljše delovno mesto.

»Ce bi šla na drugo delovno mesto, bi morala delati v treh izmenah, to pa jaz ne bi mogla, saj se čez dan pri tolikih otrokih ne bi mogla spočiti. Poleg tega pa je ob naših oknih na cesti tako glasen promet.«

● Pomislila sem, da bi bilo po vsem tem to skromno ženo, ki vse svoje življenje pozna le revščino in pomanjkanje, prav neumno spraševati po njenih hobyjih in razvedrilu, kar običajno sprašujemo. Pa sem jo le vprašala, če ima kaj prostega časa in kaj takrat počne?

»Toliko sem prihranila, da sem kupila televizor, da se otroci vsaj malo drže doma. Prej so se mi vseskozi potepali. Tudi jaz včasih

Kakšno obliko družbene prehrane želimo?

Finančna služba je obvestila upravni odbor o višini izgube v delavski restavraciji v prvih devetih mesecih leta 1969 ter predlagala, da bi sprejeli konkretne predloge, ki bi zagotovili zmanjšanje omenjene izgube.

Ker mora biti družbena prehrana predmet razprave celotnega kolektiva, je bil oddelek za socialno varstvo zadolžen, da ugotovi tako mnenje delavcev proizvodnih enot, kot mnenje delavcev strokovnih služb ter na podlagi ugotovljenih mnenj poda konkretne predloge, ki bi omogočili bodisi zmanjšanje izgube, bodisi — s spremenjeno organizacijo — večji efekt dela delavske restavracije.

V skladu s statističnimi metodami je oddelek za socialno varstvo izbral reprezentativni vzorec, ki je zajel 30,4 % vseh zaposlenih, od tega 67 % delavcev v proizvodnih delovnih enotah in 33 % delavcev strokovnih služb. Približno polovica vseh anketiranih prebiva v Kranju, druga polovica pa jih prihaja na delo iz bližnje ali daljnje okolice.

V raziskavi je oddelek za socialno varstvo skušal dati večji poudarek mnenjem delavcev, ki so po stažu v podjetju starejši (60 %) in ki so po mnenju oddelka za socialno varstvo tudi več doprinesli delovni organizaciji, ter mnenje delavcev na priučenih delovnih mestih, poklicnih delovnih mestih ter tehničnih delovnih mestih (87 %).

Skoraj 64 % delavcev proizvodnih delovnih enot koristi toplo malico, 61 % delavcev strokovnih služb pa koristi včasih toplo malico, včasih pa se poslužuje uslug bifeja. Velika večina vseh smatra, da je topli obrok zadovoljiv, menijo pa, da bi zaradi raznovrstnosti bilo potrebno kuhati dva različna obroka malice.

Tako delavci proizvodnih delovnih enot (65 %) kot delavci strokovnih služb (60 %) so mnenja, da je sicer sedanja cena toplih obro-

kov primerna zato, ker omogoča, da se toplih obrokov poslužuje veliko število delavcev. 27 % pa jih meni, da je cena z ozirom na stalno rast cen osnovnih živil nekoliko prenizka. Podražitev toplih obrokov bi bila upravičena samo v primeru, če podražitev ne bi bila tolikšna, da bi prizadela delavce z nižjimi osebnimi dohodki.

Samo četrtnina vseh anketiranih kosi v naši delavski restavraciji, od tega 22 % delavcev proizvodnih delovnih enot in 26 % delavcev strokovnih služb. Kljub temu pa velika večina (80 %) meni, da kosil ni potrebno ukinjati.

Upoštevaajoč mnenje kolektiva, oddelek za socialno varstvo meni naslednje:

● topli obrok (malica) je količinsko sicer zadovoljiv, vendar preenoličen. Predlagamo, da bi kuhali dva različna topla obroka malice, oz. da se poišče kakšna druga rešitev;

● da dopuščamo možnost podražitve toplega obroka (malice), vendar podražitev ne bi smela biti tolikšna, da bi bili prizadeti delavci z nižjimi osebnimi dohodki. Cena ne bi smela biti višja od 1,20 din;

● kosila naj ostanejo v sedanji obliki, njih cena pa naj se zviša na ekonomsko ceno;

● nekatere izgube delavske restavracije bi bilo mogoče zmanjšati z ustrežnejšo organizacijsko obliko. A. S.

Dopolnilo

Pri zbiranju podatkov o dosedanjih predsednikih delavskega sveta (objavili smo jih v prvi številki glasila), smo po naključju izpustili ime, priimek in sliko našega delavca, ki je bil tudi predsednik delavskega sveta.

To je tov. FRANC GOLOB, ki je v Savi zaposlen od leta 1953 in dela na delovnem mestu vodja odpreme.

Predsednik delavskega sveta podjetja je bil od 8. maja 1961 do 26. aprila 1962.

Bralcem, še posebno pa tov. Golobu se za napako oprostamo.

UREDNIŠTVO

Stališče sindikatov

KDAJ IN KAKO BO FEDERACIJA PORAVNALA SVOJE STARE OBVEZNOSTI DO GOSPODARSTVA?

VPRAŠANJE SLOVENSkih SINDIKATOV ZVEZNEMU IZVRŠNEMU SVETU

Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je včeraj pismeno zaprosil zvezni izvrš-

ni svet za informacije, na kakšen način in kdaj bo federacija izpolnila svoje stare obveznosti do gospodarstva.

To pismo predsednika slovenskih sindikatov zveznemu izvršnemu svetu je v skladu z oceno o rezultatih ukrepov za odpravo nelikvidnosti v gospodarstvu, ki jo je sprejelo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije na svoji seji 9. februarja. Na tej seji je vodstvo slovenskih sindikatov pozitivno ocenilo prizadevanja delovnih organizacij, bank, skladov skupnih rezerv in družbeno političnih skupnosti v uresničevanju ukrepov, za odpravljanje nelikvidnosti, ki so že dala prve rezultate, hkrati pa je ugotovilo, da so tudi nepokrite obveznosti federacije do gospodarstva eden izmed zelo pomembnih vzrokov za njegove sedanje težave.

Kombinat ŽITO Ljubljana predlaga podražitev črnega kruha SINDIKATI ODLOČNO NASPROTUJEJO POVISANJU CENE

Zavod SRS za cene je naslovil na republiški svet zveze sindikatov Slovenije pismeno stališče o predlogu kombinata ŽITO Ljubljana, naj bi podražili črn kruh. Sindikati so se na osnovi nekaterih podatkov iz delovnih organizacij prehranske industrije opredelili, da se cena za črn kruh ne sme povišati.

Ceprav se ni podrobneje utemeljite, s katero bi kombinat ŽITO lahko opravičil svoj predlog za podražitev črnega kruha, že nekaj razpoložljivih argumentov zadostno utemeljuje odklonilno stališče sindikatov. V sindikatih menimo, da so nesprejemljive težnje po povečevanju cen za osnovne življenjske potrebščine, saj je to najbolj občutljivo področje vplivanja na življenjsko raven ljudi. Sprejemamo sicer dokumentacijo, da je v kombinatu ŽITO proizvodnja črnega kruha pri sedanji ceni nerentabilna, vendar sodimo, da pri takih osnovnih življenjskih izdelkih, kot je črn kruh, ne bi smeli iskati akumulacije. To pa seveda ne pomeni, da bodo sindikati sprejeli ali mirno gledali morebitne poskuse, da bi zmanjšali proizvodnjo črnega kruha ter povzročili pomanjkanje tega osnovnega prehranskega izdelka na tržišču na račun povečane proizvodnje dražjega belega kruha in drugih pekovskih izdelkov. Proizvodnja črnega kruha

(Konec na 4. strani)

Bo povišanje cen toplemu obroku in kosilom pripomoglo tudi k boljšemu redu v naši restavraciji?

gledam televizijo, posebno odkar sem kupila pralni stroj in imam malo več prostega časa. Sedaj je le bolje. Za kaj drugega pa ni denarja. Morja si ne morem privoščiti.«

● Pa ste ga vsaj že videla? Tedaj se je zaiskrilo v Rozikinih toplih očeh: »Da, videla sem ga lani, ko smo se peljali z letalom v Pulo. Samo tri tisočake je stalo, pa me je hčerka pregovorila in sva šli. Bilo je zelo lepo.«

● Vas je bilo kaj strah, peljati se z avionom, saj je bilo to prav gotovo prvič v življenju?

»Bilo je vznemirljivo, toda strah me ni bilo prav nič.«

● Rada bi vas še vprašala, kaj menite o našem samoupravljanju?

»Oh, to pa vprašajte raje kakšnega pametnejšega!«

● Opazila sem, da je Rozka postala že skoraj nestrpna. Mudilo se ji je nazaj na delo, sicer ne bo postorila vsega, kar jo še čaka. Zaželela sem ji, da bi kmalu dobila stanovanje, katerega ji že toliko let obljublajo.

Ko sem odhajala, sem pomislila na Rozikine besede, da se ji zdi, da ljudje delajo čudeže, ko spravijo toliko skupaj, da si zgrade hišo. Meni pa se zdi, da delate večje čudeže vi, Rozka, ko s tako skromnimi dohodki preživljate številno družino, pa še kaj prihranite.

DANICA DOLENC

Bilo je nenavadno; v dveh tednih so nas zapustili štirje sodelavci, štirje, ki so delali z nami, se trudili in mislili na jutrišnji dan. Pa nenadoma poseže vmes usoda, nesreča in pretrga nit življenja. Človeku, delavcu, mlajšemu ali nekoliko starejšemu in navda s tesnobo nas vse, ki smo jih poznali, nas vse, katerih del je bil.

Panta rhei — vse se spreminja

JANKO SEKNE

ANTON FLORJANČIČ

(Nadaljevanje s 3. strani)

Stališče sindikatov

pomeni za podjetje trenutno manj kot 15 % celotnega obsega njegove dejavnosti, večina preostale proizvodnje — od pečivnega kruha do slaščičarskih izdelkov — pa omogoča zaradi preprostega oblikovanja cen akumulacijo. To dokazuje razveseljiva ugotovitev, da bo podjetje ŽITO ustvarilo letos nad 6 milijonov dinarjev skladov in da je naredilo velik razvojni korak pretežno za lastnimi sredstvi.

Občinske skupščine in sindikati smo lani z razumevanjem sprejeli podražitev belega kruha — zlasti še zato, ker so predlagatelji in zagovorniki povišanja cene zagotavljali, da se cena za črn kruh ne bo povečala!

Na splošno vlada v sindikatih stališče, da je treba nastopiti zoper vsako težnjo po povečevanju cen za osnovne življenjske potrebščine. Zato bo predsedstvo republiškega sveta sindikatov na eni izmed prihodnjih sej analiziralo tudi to vprašanje ter sprejelo ustrezna stališča.

SLUŽBA RS ZSS
ZA INFORMIRANJE

— so rekli v davni. Prihajamo in odhajamo — pa vendar je malokomu vseeno, ko nad našimi vrataricami črna zastava nemo, a vsiljivo opozarja, da nekoga med nami jutri ne bo več na delo, da je umrl. Posameznika prizadene toliko, kolikor sta si bila s pokojnikom blizu — vsakdo pa ob novici obstane in v mislih preleti dogodke, srečanja in vtise o pokojnem.

OHRANIMO POKOJNE V SPOMINU, NJIHOVIM SVOJCEM PA NASE ISKRENO SOZALJE.

UREDNIŠTVO

PAVEL ROGELJ

SREČKO BOLE

Kljub zakoreninjenosti kapitalističnih družbenih odnosov smo zadnje čase tudi na zahodu priče določenim procesom, družbenim spremembam, ki zaslužijo, da jim posvetimo nekoliko več pozornosti. O tem razpravlja tudi zahodno nemška revija Stern v članku Mi vsi smo udeleženi pri dobičku našega podjetja, in sicer o pripravljenosti vse večjega števila podjetnikov, deliti del svojega dobička s svojimi delavci. Z našega gledišča je pojav zanimiv, saj se je zgodilo, da prvič v zgodovini kapitalizma kapitalistični podjetniki ne smatrajo več dobička kot svojo nedotakljivo lastnino. Avtor članka navaja podatek, da je danes v ZRN že okoli 3000 podjetij, v katerih lahko zasledimo prve zametke delavskega samoupravljanja, pa čeprav avtor tega izraza ne uporablja. Med ta podjetja spadajo nekateri industrijski giganti, kot Badische Anilin und Soda-Fabrik AG, ki ima 4,3 milijarde DM letnega prometa, tovarna Volkswagen iz Wolfsburga, podjetniška grupa Bertelsmann z 12.000 zaposlenimi itd.

V vseh teh podjetjih uporabljajo različne modele delitve dohodka. Skupno večini teh modelov je, da se je lastnik oz. podjetnik zavestno in z določenimi nameni odpoval delu dobička, ki si ga delavci razdelijo, in imajo možnost ali pa se to od njih zahteva, da svoj del dobička investirajo v podjetje, kjer so zaposleni.

Posledice osebne zainteresiranosti delavca pri poslovnem uspehu podjetja so očitne. Pri delu so delavci bolj iniciativni, polni novih idej, vsak član kolektiva si prisvoji skupne cilje podjetja. Delavci pa niso soudeleženi samo pri dobičku, temveč tudi pri izgubi. S svojim denarjem namreč jamčijo za obstoj podjetja, čeprav avtor tega članka ugotavlja, da do takšnih katastrof še ni prišlo, in ne more priti, ker takšna podjetja po svojih zmogljivostih nadkriljujejo vsa druga, torej tudi konkurenca.

Vprašanje je, ali gre v opisanih primerih res za zametek samoupravljanja kot procesa osvobajanja človekovega dela in človekove osebnosti, kar bi pomenilo možnost, pot, do ustvarjanja celovite človekove sposobnosti in odprava dvojnega človeka razredne družbe. Gotovo je, da vodijo lastnike podjetij pri tem, ko omogočajo svojim delavcem udeležbo pri dobičku, politični, gospodarski in socialni motivi. Bodisi, da se hočejo

komunizmu zoperstaviti z neko vrsto ljudskega kapitalizma, bodisi, da hočejo profitirati z možganskim potencialom svojih sodelavcev ali pritegniti na podjetje vedno bolj fleksibilno delovno silo, bodisi, da želijo z omogočanjem udeležbe pri dobičku rešiti socialne probleme in

se izogniti posledicam, ki izvirajo iz njih. Dejstvo je, da se je proces začel in da vedno hitreje napreduje. Pojav pomeni verjetno začetek konca nekega sistema, čeprav vseh posledic trenutno še sploh ne moremo predvideti.

ALEKSANDER STOJANOVIC

Taborniki so imeli letni obračun

Mladi delavci, ki ljubijo naravo, so se združili v taborniškem odredu »Albina Drolca«. Kdo pa je bil Albin Drolc, bo kdo vprašal. Albin Drolc Krtina je bil delavec, ki je izgubil življenje pri delu v Savi. Leta 1941 se je vključil v boj proti fašizmu. V partizanih je postal komandant bataljona in zatem komandant brigade. Ob koncu vojne je bil komandant gorenjskega vojnega področja. Po vojni pa je kot starejši človek zapustil armado in prišel na delo v Savo. Izgubil je življenje pri nesreči pri delu. Naši taborniki so po tem delavcu — junaku dali ime svojemu odredu.

25. januarja letos se je v menzi obrata I zbralo 30 mladih fantov in deklet, ki so se pogovorili o taborniškem delu v letu 1969. Starešina Jože Brleč je podal poročilo, iz katerega je razvidno, da je bilo leto 1969 najbolj aktivno. Izvedli so skupno 14 taborniških akcij: orientacijski pohod ob brzicah Save in spominsko orientacijski pohod pod Storžičem po poteh Kokrškega odreda. V Radovljici so za 410 doseženih točk v orientacijskem pohodu ob brzicah Save dobili diploma. Uvrstili so se med prve. Tudi pod Storžičem so prišli v pohodu prvi na cilj, čeprav niso bili seznanjeni z načinom orientacije, niti ne pripravljeni na tako zahtevno nalo-

go, kot je orientacija po azimutu na terenu s slabimi potnimi mrežami in še težko prehodnem.

V letu dni so v svoje vrste sprejeli 16 novih članov, predvsem mladih. Predvidevajo, da bo letošnji vpis mladih in odred še večji. (sedaj šteje odred 60 članov). Za uspešno delo pa jim stalno primanjkuje denarja za opremo (potrebovali bi 800.000 SD). Denar bi rabili predvsem za izvedbo nekaterih akcij in dopolnitev nepopolne opreme, za šotore, busole, karte in vsaj delno enotne taborniške obleke. Torej, denar bi zares vložili v tisto, kar služi razvijanju zdravega in zavestno lepega v mladih ljudeh. Sodelovali so s sindikalno in borčevsko organizacijo. Upajo, da jih bodo v njihovih prizadevanjih podprli organi upravljanja in sindikalna organizacija.

Pri sindikatu so jim obljubili, da jim bo sindikalna organizacija iz obstoječega materialnega fonda dodelila 18 šotorov.

Taborniki menijo, da je vključevanje mladih v taborniško organizacijo posebnega pomena, še posebej, ker je malo možnosti za rekreacijo v prostem času.

V naslednji številki tovarniškega glasila vam bodo taborniki povedali, kakšen je njihov program v letošnjem letu.

VINKO KEPIC

Ustanovljena je savska smučarska sekcija

Športno in rekreacijsko življenje Savčanov je precej razgibano. Stevilne sekcije vključujejo skoraj 10 % vseh zaposlenih.

To pot nekaj o smučanju, športu, ki dobiva iz leta v leto večje število privrženecov. To potrjujejo dolge vrste na smučiščih, ko smučarji čakajo, da jih vlečnice potegnejo sto metrov višje, od koder se potem v nekaj minutah spuste po strmih navzdol.

Ker so v naši tovarni pred kratkim ustanovili smučarsko sekcijo, sem s predsednikom odbora sekcije pripravil tale razgovor:

1. Tov. Toplak, zakaj ste se odločili ustanoviti smučarsko sekcijo?

»Silan razmah smučanja in veliko število ljubiteljev smučanja v naši tovarni sta že dolgo vzbujala željo po organiziranem smučanju. Ne smemo prezreti, da imamo v naši tovarni močno smučarsko ekipo, ki že vrsto let uspešno tekmuje na raznih tekmovanjih — občinskih in republiških. Da pa bi se kvaliteta in število tekmovalcev še povečalo, smo ustanovili sekcijo, da bi tako vzgojili čim več dobrih smučarjev.

Poleg tega pa naša znana turistična podjetja Transturist, Kompas in Creina na svojih smučiščih dajejo organiziranim skupinam po-

puste. Ta korak so pri nas smučarji izredno toplo sprejeli, ker ne smemo prezreti, da je smučanje izredno drag šport oz. draga rekreacija.«

2. Kakšen je odziv med Savčani?

»Da je bila ustanovitev sekcije dobrodošla, oz. zaželena, nam potrjuje dejstvo, da se je v 10 dneh vpisalo v to sekcijo več kot 100 članov kolektiva in prepričan sem, da se bo to število še povečalo.«

3. Načrti in želje vaše sekcije?

»Načrtov in želja je veliko, če bomo pa v vsem tem uspeli, bomo pa videli! Uspeh ni odvisen samo od dobre organizacije, temveč tudi od samih udeležencev. V načrtu imamo organiziranje smučarskih tečajev, ki jih bodo vodili naši znani smučarji — tekmovalci. Potem je pred nami organizacija tovarniškega smučarskega tekmovanja, ki je že skoraj tradicionalno in ki vsako leto privabi večje število smučarjev — tekmovalcev. Čaka nas tudi občinsko sindikalno prvenstvo in republiško prvenstvo usnarjev in gumarjev, ter verjetno še kakšno tekmovanje.

Seveda pa je realizacija vsega tega tesno povezana z denarjem, ki pa ga ni nikoli preveč...«

Vsem smučarjem želim veliko lepih sobotnih in nedeljskih uric na beli opojnosti.

ZAHVALE

V imenu častnih članov — gasilcev se zahvaljujem gasilskemu industrijskemu društvu Sava za pozornost, ki so nam jo izkazali, ko so nas povabili na svoj občni zbor.

Veseli smo bili vaših uspehov, zadovoljni ob spoznanju, da z vso požrtvovalnostjo nadaljujete začeto delo in nizate uspeh za uspehom. Zahvaljujemo se tudi za letošnje čestitke.

Tudi v prihodnje želimo vsem vam veliko uspehov.

VALENTIN SVETE

Tovarišema VINKU KEPICU in ANTONU BOŽIČU se najlepše zahvaljujem za obisk in darilo v času moje bolezni.

ANTON GLOBOČNIK

Ne vem, kje je vzrok, da se nam naši fantje, ki služijo vojaški rok, tako poredko javljajo.

No, tokrat sta nam pisala Milan Čufer in Ivan Lipar.

»Ponovno se vam oglašam iz daljnega Niša. Lepo se vam zahvaljujem za redno pošiljanje glasila, saj imam tako stik s podjetjem. Sedaj sem dobil tehnično službo in opravljam — prav tako kot prej v Savi — delo vulkanizerja.

Dnevi mi potekajo hitro, saj se mi vojaško življenje ne zdi tako težko.

Lepo pozdravljam vse sodelavce, posebno delavce v valjarni II in želim vsem mnogo uspehov ter mnogo sreče pri izvrševanju nalog, ki ste si jih zadali.«

Tako nam piše Milan Čufer, v. p. 5945/8, Niš

Tudi vojak Ivan Lipar, ki služi vojaški rok na otoku Visu, lepo pozdravlja vse nekdanje sodelavce, posebno v mehanični delavnici II.

»Na otoku Visu, kjer sem v rodu obalne artilerije, se že nekaj časa kopamo. Tu je namreč zelo toplo,« pravi vojak Ivan.

V svojem pismu se zanima tudi, kako je z denarnimi nagradami, ki jih dobijo vojaki ob 1. maju in 29. novembru. Prosi, da nanj ne bi pozabili.

Ivan, upam, da oddelek za socialno delo ne bo pozabil nate, samo svoj točen naslov nam pošlji — pa tudi vse spremembe naslova nam javi!

Tudi časopis ti bomo pošiljali.

Lep pozdrav obema in še nam pišita!

UREDNIK